

SPRUITEN ETEN BIJ 20 GRADEN?

Het was mij echt nog niet opgevallen dat 1 november voor de deur staat. Geen wonder want mijn buurman loopt nog in zijn marcelleke en korte broek. Mijn rozen bloeien nog, net als de waterbegonia's, de bomen hangen nog bladeren. Eén vink zong verleden week nog - wat ze het ganse seizoen niet gedaan heeft... Het is al een paar dagen tussen de 18 en 20 graden. Niet normaal, maar wel plezant.

Wie nu nog niet overtuigd is dat de aarde schrikwekkend opwarmt, is van kouden bloede. 'n Een vis dus!

Ik vrees dat we te laat zijn met onze maatregelen tegen deze opwarming. We moeten beginnen denken aan zaken tégen de gevolgen; de aanval is de beste verdediging. Naar het schijnt heeft God de aarde geschapen. Op uitzondering van Nederland. Dat heeft de Hollander zelf gedaan. Zij hebben de zee teruggedrongen en zullen nog veel werk hebben bij de burens.

Ook de chrysantenkwekers waren het noorden kwijt want nog maar een grote week duiken de kerkhofbloemen op in winkels en plantencentra. Nog steeds zijn deze te koop voor een prijs minder dan een Leffe. Ik heb echt te doen met de telers. Spijtig dat deze reuzenpotten er niet zijn in het vinkenseizoen, hoho.

In mijn kindertijd, de jaren 50-60, was de natuur nog een getrouwe kalender. Vanaf september waren de eerste tekenen duidelijk dat het kolenkot moest worden gevuld, patatten gerooid, appels geplukt en de steriliseerbokalen klaargezet voor de wintervoorraad.

Oktober was voor vogelvangsters de topmaand en vangvergunningen mochten wat kosten. In elk geval zeker minder dan de boete als ge gepakt werd. Bloeiers lieten hun kop hangen door de koude nachten. Bomen werden kaler en kaler. Winderige dagen en regen staken een handje toe. Zelfgebreide sjaals en mutsen deden hun intrede. Mémé haalde de lange onderbroeken en onderhemden met lange mouwen voor pépé uit de kast. Rode en groene kolen stonden te blinken in de lochtingen, van tomaten en sla geen spoor meer.

Hoe dichter naar november toe, hoe killer en kouder het werd. Het rijmde en de mist vroom aan. Vogelvangsters zaten te blazen in hun verkleumde handen, hun tenen waren gevoelloos... Maar liever dat dan achter de Leuvense stoof zitten en geen gerief hebben voor de komende zomer: 'no cold, no glory'.

Een paar dagen vóór 1 november zag je iedereen sleuren met potten chrysanten. Van die grootbollige die per bol werden betaald. Nu zijn deze de

uitzondering en zeer prijzig door de intensieve arbeid. Maar o zo mooi! De namiddag van 30 oktober werden deze naar het kerkhof gebracht, goed beschermd door gazettenpapier. Daar hoorde je steeds dezelfde zin: “ ‘t Es topen dat ‘t van de nacht nie vriest of ‘t zijn roste!”

Op Allerheiligen, 1 november, liep het kerkhof vol met nabestaanden. Er werd gebeden, geweend, maar vooral veel gebabbeld. Sommigen gingen de bollen tellen om te weten wat anderen gespendeerd hadden. Ja man! Aan de graven die bloemloos bleven, ontstonden de ongelooflijkste roddels en verhalen. Op 2 november, Allerzielen, was het opnieuw van dat want sommigen moesten meerdere kerkhoven bezoeken in de buurt. Zo was het en zal het nooit meer zijn.

Anno 2024 zijn we nog maar eens op het verkeerde been gezet. Oktober breekt records van de hoogste temperatuur; 20 graden en meer. Overal zijn nog zomerbloeiërs te zien, weinig afvallende bladeren, de ijskar passeert nog met het gekende deuntje, de terrassen zitten vol... Niets verwijst naar de naderende 1 november. In de reclamefolders zijn de laatste week maar de chrysanten te vinden want de botten staan op springen bij deze temperaturen. Zelfs ons vinkjes weten het niet meer: hier en daar is er nog zang. Niet te verwonderen dat ook wij in de war zijn. Maar zoals steeds komt alles goed. We gaan in ons hemd met de bloemen naar het kerkhof en dan naar het lokaal een warme choco drinken. Neenee, een koele pint, één per bloem... Dus, van die grote potten kopen. Met veel kleine bloemekes.

Blijgem, een klein dorp met driehonderd inwoners in de Vlaanders eind jaren '50:

Het had zijn naam niet gestolen want iedereen was er 'blij'. Er waren drie cafés, verschillende kleine winkeltjes en de rest werd gehaald op de wekelijkse markt in de buurt.

Maar het kloppend hart was wel het kerkje dat dateerde uit de 18de eeuw met zijn omliggend kerkhof en de muur van twee meter hoog die kerkhofrovers

moest tegen houden. Er was maar één in- en uitgang: het grote piepende ijzeren hekken aan de voorkant.

De burgemeester was een bemiddeld persoon maar niets aan hem liet dit merken; hij mengde zich wekelijks onder zijn dorpelingen, geen enkele pensenkermis liet hij links liggen. Het gemeentehuis was ook zijn woonst en zijn deur stond altijd open. Hij werd op handen gedragen en soms letterlijk. Want als hij te zat was, droegen ze hem naar huis.

De champetter was zowat de kruising tussen een bull-dog en een schoothondje: veel blaffen, nooit bijten en te verleiden met een... borrel. Nooit schreef hij boetes uit want alles werd geregeld in het café 'De Zevende Klok', rechtover de kerk. Buiten een koe die uitbrak of een boom die omwaaide, gebeurde daar niets wat niet strookte met 'het wettelijk gezag'.

De derde van de 'gouden driehoek' was de pastoor; een echte herder voor zijn schapen en bokken. Hij was fier op zijn kerk, maakte goede afspraken met een deel parochianen op de veertiendaagse vergaderingen in 'De Zevende Klok'. Kerk en kerkhof lagen er piekfijn bij want iedereen hielp, zelfs moeder-overste en de nonnen.

Maar de pronkstukken waren wel de zes klokken in de toren: één grote en vijf kleine. De grote was deze die luidde op het uur, bij gevaar, feestelijkheden en diensten. Het eerste kleine klokje gaf van zijn gat als er een overlijden was, Nummer twee bij een geboorte, drie was het noenklokje zodat de boeren en klein gasten wisten dat het eten gereed was. Nummer vier en vijf waren 'een goede morgen' en 'slaapwel'. Samen dus zes klokken.

Nummer zeven was deze in het café waar ge beter af bleef. Want dat koste u een 'tourné générale'. Iedere klok had een ander geluid en in het eerste studiejaar was dit de eerste les. Iedereen kende dit.

Doch, op een zondag was er slecht nieuws in het 'dorpke weltevree'. De pastoor meldde vanop zijn preekstoel dat hij werd overgeplaatst naar een grotere parochie. Zijn vervanger zou samen met zijn meid al op woensdag zijn intrek doen in de pastoorswoning naast de kerk. Een plotse stilte werd onderbroken door gewezen aan de vrouwenkant. Aan de mannenkant kon je de gedachten lezen want zij hoopten dat de nieuwe regelmatig aan de zevende klok zou trekken. Op dinsdag werden de pastoor en zijn meid opgehaald en Blijgem was zijn meest geliefde personen kwijt. Ook zijn huishoudster Emma was een groot verlies voor de vrouwelijke helft. Want zij was de vroedvrouw die de engelkes ter wereld bracht en zieken verzorgde.

Op woensdag arriveerde de nieuwe herder met zijn madam. Iedereen zat verscholen achter het gordijn te kijken en zagen er geen goed in.

Een rijzige man met zwarte cape en ronde hoed stapte de pastorie binnen samen met zijn meid die onmiddellijk overkwam als een 'k.k.madam'. Ze gunden het kerkje geen blik en dat hadden de gluurders gezien! De donderdag was het al prijs; de nieuwe pastoor riep de champetter en burgemeester al naar de pastorie. "Schoenen uit!", waren de eerste woorden van de meid. Als geslagen honden kwamen ze na een uur terug buiten met een waslijst aan veranderingen. De voorbije oorlogsjaren kwamen weer boven. Zij waren de broer en zuster van 'den Dolf', zeker weten!

Hij wou aangesproken worden met 'Eerwaarde', zijn meid met 'mejuffer', geen vergaderingen meer in het café, alles toe om 22 u, de nonnen moesten de kerk kuisen, de champetter zijn bureau mocht niet meer in 'De Zevende Klok', de klokjes moesten zwijgen, geen les meer daarover op school, de vinkeniers moesten een andere reeke vinden - achter de kerkhofmuur spelen, kon niet volgens hem, het hekken van het kerkhof ging in de week dicht, enz... Om ziek van te worden!

De champetter moest dit allemaal nog kunnen verkopen aan de dorpelingen, ging van huis tot huis en weigerde alle borrels. Hij was dus echt ziek. Iedereen schrok en overal werd erover gepraat. Sommigen zagen het niet meer zitten. Andere werden kwaad en vroegen tegenactie. Maar hoe?

In die tijd was de kerk een sterk instituut dat de wet dicteerde. Op twee dagen was 'Blijgem', 'Droevegem' geworden. De zondag in de mis was het opnieuw van dat. Vanop zijn preekstoel donderde en bliksemde hij op de nederige gelovigen en herhaalde nog eens dat hij de baas was en niemand anders. Heil...

Drie maanden van tirannie gingen voorbij en de laatste week van oktober was de maat vol. Het kerkhof lag er verwaarloosd bij, moeder overste haar woensdagen gingen droog voorbij zonder vergaderingen, de burgemeester was een depressie nabij en de champetter durfde nog amper buiten komen. Dus hoog tijd voor actie!

In de goede oude dagen bestelden de inwoners hun chrysanten bij de broer van de paster die in de buurgemeente bloemist was. Hij bracht deze met zijn camionneke de dag vóór 1 november naar het kerkhof. Daar stond iedereen klaar om deze te plaatsen op de graven. De pastoor trok aan de zevende bel in het café. Maar nu, met de nieuwe regels van de pastoor: “Sorry, eerwaarde!” Het camionneke kwam niet en het hekken bleef toe, mijn gedacht. De nacht voor de feestdag was er plots lawaai en licht op het kerkhof.

De pastoor en zijn juffrouw werden wakker en gingen aan het venster, kant kerkhof, staan en zagen witte gedaantes met fakkels langs de grafstenen lopen. De geluiden die ze maakten gingen door merg en been. Bibberend kropen ze terug in bed en trokken de dekens over hun hoofd. De geesten van de overledenen spookten over het kerkhof, dachten ze.

's Anderendaags, op 1 november, zat de kerk stampvol. Op het kerkhof stond geen enkele chrysaant. Nog nooit gebeurd, maar niemand reageerde. Of toch? De pastoor beklom zijn preekstoel. Iedereen keek naar de grond.

Zijn schrik van de avond voordien werd ineens woede en hij trok van leer, zwaaide met zijn armen en verklaarde de oorlog tegen de rebelse parochianen en de spoken die hem de nacht voordien uit zijn slaap haalden. Niemand reageerde maar ze moesten zich inhouden om niet te lachen. Na de mis ging iedereen naar huis zonder bezoek aan het graf. Met gekruiste armen stond hij aan zijn kerkdeur.

Om 15.00 u kwam plots het bloemencamionneke toeterend het dorp ingereden. Een twintigtal mannen en moeder-overste kwamen uit 'De Zevende Klok', knipten de ketting aan het hekken door en plaatsten de bloemen op de graven waar ze hoorden. Geen pastoor te zien. Twee uren later was de klus geklaard en in het café werd er aan de bel getrokken. Jaja, door moeder-overste.

2 november, Allerzielen: de kerk zit weer vol, de pastoor gebaard van krommenaas en stapt gloriërend zijn spreekgestoelte op. Hij laat nogmaals blijken dat iedereen verstaan heeft dat hij de baas is, niemand reageert. Het kerkhof is opnieuw als vroeger in volle glorie en er wordt gebeden, geweend... maar ook gelachen, hoho .

3 november: heel Vlaanderen krijgt de krant in de bus iedereen ziet op de frontpagina de titel: "Weer oorlog in Blijgem". Daarbij staan drie foto's: één met de pastoor door het dolle heen op zijn preekstoel, een tweede met de neerbuigende kerkgangers en als laatste - de meest rakende - deze van het troosteloze kerkhof zonder bloemen. Op bladzijde twee en drie staat de historiek en het heden van Blijgem. De nieuwe pastoor komt er bijzonder slecht uit.

Het bisdom heeft dit natuurlijk ook gezien en ontbiedt de eerwaarde. Het gevolg is dat hij cito presto moet ruilen met de oude pastoor.

Het is feest in Blijgem en de burgemeester is de held want het idee kwam van hem. Zijn broer die journalist was, mengde zich tussen de kerkgangers en nam de foto's. Ge moet er maar op komen.

De champetter kreeg zijn bureau weer naast den toog en moeder-overste smeed haar kap over de haag. Ja, zo zat was ze, hoho.

De kleine klokjes werden gesmeerd en klonken als nieuw boven het dorp.

En wie waren de spoken op het kerkhof?

De vinkeniers natuurlijk want nu konden ze eens aan de andere kant van de muur spelen.

Halloween is dus niet uitgevonden in Amerika, maar in Blijgem, zeker weten!

Lucien van GENT

(bronvermelding fotomateriaal: <https://www.google.com/search>)